

Μαρία Αγγελίδου,

Μύρτις: οι ζωές της

Μια ιστορία στα σύνορα της αλήθειας
Εικονογράφηση Γιώργος Δημητρίου

Οι περισσότερες ιστορίες οι γραμμένες για παιδιά στηρίζονται στο ιδιότυπο γεγονός ότι η “ιστορία”, το “παραμύθι” είναι στην πραγματικότητα ένα επιτρεπτό ψέμα. Ένα ψέμα που έχουμε το ελεύθερο να απολαμβάνουμε, μικροί και μεγάλοι.

Και πράγματι διασκεδάζουμε (με μια πολύ ιδιαίτερη ποιότητα διασκέδασης) προσποιούμενοι ότι πιστεύουμε πράγματα που ξέρουμε πολύ καλά ότι δεν έγιναν, γεγονότα που ξέρουμε πολύ καλά ότι δεν συνέβησαν, σε ανθρώπους που ξέρουμε πολύ καλά ότι δεν υπήρξαν ποτέ τους.

Οι Ζωές της Μύρτιδας βρίσκονται στον αντίποδα αυτής της συμφωνημένης συνθήκης, πάνω στην οποία είναι θεμελιωμένη η ιδέα του παιδικού βιβλίου.

Γιατί το βιβλίο Μύρτις: οι ζωές της είναι ένα “ιστορικό” παραμύθι. Ένα παραμύθι που θέλει να πει την αλήθεια, αλλά να την πει απολαυστικά σαν να ‘ταν ψέμα. Για μας, για τους ανθρώπους του 21ου αιώνα, η μικρή εντεκάχρονη που έζησε στη χρυσή Αθήνα του Περικλή ήταν πρώτα εύρημα ανασκαφικό. Απαιτήθηκαν τρία χρόνια συστηματικής και εμπνευσμένης δουλειάς καθώς και μπόλικος ενθουσιασμός για να γίνει η ανάπλαση του προσώπου της, που την οδήγησε ως έκθεμα πια στις αίθουσες των μουσείων. Κι απαιτήθηκε άλλος τόσος ενθουσιασμός κι αγάπη, για να ολοκληρωθεί η ανάπλαση της ιστορίας της και η Μύρτις να γίνει παραμύθι.

Για τη Μύρτιδα ξέρουμε λίγη αλήθεια μόνο. Ξέρουμε μόνο πως πέθανε στο Μεγάλο Λοιμό της Αθήνας, το 430-429 π.Χ. Την ίδια χρονιά με τον Περικλή και με πολλούς άλλους Αθηναίους και Αθηναίες. Ξέρουμε ότι θάφτηκε σ' έναν ομαδικό τάφο μαζί μ' άλλους 150 νεκρούς της αρρώστιας. Κι ότι τα οστά και το κρανίο της ήρθαν στο φως κατά τη διάρκεια των ανασκαφών στον Κεραμεικό το 1994, στο εργοτάξιο του ΜΕΤΡΟ. Εκεί τελειώνει η λίγη “χειροπιαστή” αλήθεια, που έχουμε για τη Μύρτιδα. Το πρόσωπό της, το βλέμμα της, ακόμα και το όνομά της, είναι αναπλάσεις. Αναπλάσεις, όμως, που ακούμπησαν στις κατακτήσεις αρχαιολόγων, ιστορικών και γιατρών. Εμπνεύσεις, που ρίζωσαν και ψήλωσαν αντλώντας από το ασφαλές κι εύφορο χώμα της βέβαιης επιστημονικής γνώσης.

Με τον ίδιο τρόπο έγινε και η ανάπλαση της ιστορίας της. Εστιάζοντας όχι στην πληροφορία του θανάτου της, αλλά στη σιγουριά της ζωής της. Η Μύρτις μας μάγεψε, κέρδισε τη συγκίνηση και την αγάπη μας, όχι επειδή πέθανε, έστω κι αν αυτό έγινε πρόωρα, στα έντεκα μόλις χρόνια της. Η Μύρτις μπήκε στις καρδιές μας κι εξασφάλισε μια θέση εκεί, επειδή έζησε! Επειδή ήταν ένα κοριτσάκι ολοζώντανο, που έπαιξε στα ίδια μέρη όπου ζούμε κι εμείς σήμερα. Είδε το ίδιο φως, μίλησε, τραγούδησε, άκουσε ιστορίες στην ίδια γλώσσα, που μέσα της ζούμε κι εμείς σήμερα. Κι όλο αυτό είναι μια αλήθεια πολύ μεγαλύτερη από την αλήθεια του θανάτου της.

Σ' αυτή την αλήθεια ακούμπησε το παραμύθι της. Κι αν μας είναι άγνωστη η ιστορία της πραγματικής “Μύρτιδας”, αυτής που έζησε με το ζωντανό της πρόσωπο και με το αληθινό της όνομα,... ξέρουμε πολλά για τις ιστορίες που άκουγε, για τις ιστορίες που έβλεπε να ξετυλίγονται γύρω της στα χρυσά χρόνια της πόλης, τις ιστορίες που ζούσε μέρα με τη μέρα στην Αθήνα της μοναδικής, συναρπαστικής και σπουδαίας εκείνης εποχής. Ιστορίες τόσες που δεν χωράνε καν σ' ένα μόνο παραμύθι.

Γιατί η Μύρτις έζησε στην Αθήνα τη Χρυσή, στην Αθήνα που έλαμπε ολόκληρη, φωταγωγημένη από ιδέες, συζητήσεις, αγάλματα, νίκες. Στην Αθήνα του Περικλή και του Σωκράτη, του Αριστοφάνη και του Ευριπίδη, του Ιπποκράτη, του Ηρόδοτου και του Θουκυδίδη, του Φειδία, του Ικτίνου και του Καλλικράτη... Στην Αθήνα της Ασπασίας και του

Αλκιβιάδη. Στην Αθήνα των σοφιστών και των φιλοσόφων, των ποιητικών αλλά και των πολεμικών θριάμβων. Σε μια Αθήνα, που η ιστορία της δεν ανήκει πια μόνο σ' εμάς, τους σημερινούς Αθηναίους, ή έστω τους σημερινούς Έλληνες, αλλά σ' όλον τον κόσμο. Η μικρή Αθηναία είναι σήμερα ένα από τα πρόσωπα της χιλιετίας του ΟΗΕ!***

Ξεκινώντας από κείνη την ολόχρυση στιγμή της παγκόσμιας ιστορίας η Μύρτις πραγματοποίησε μια διαδρομή που κανείς άνθρωπος τότε δεν θα μπορούσε να έχει φανταστεί: κι ενώ το κορίτσι Μύρτις τέλειωσε πρόωρα τη ζωή του στην πόλη την πολιορκημένη από τους Σπαρτιάτες, το ανασκαφικό εύρημα, το έκθεμα, το παραμύθι Μύρτις ξεκινούν τώρα ένα ταξίδι εκπληκτικό. Ένα ταξίδι, που ανοίγει και για μας τώρα δρόμους καινούργιους, δρόμους που δεν θα μπορούσαμε να έχουμε φανταστεί.

[Μαρίνα Αγγελίδου \(Μάρτις: οι ζωές της\) του Μάρτιν Σίλβερμαν](#) διαβάζει μέρος του βιβλίου της